

BOLA DE DRAC

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

FITXA TÈCNICA

Títol: Bola de Drac (Episodi 1) La llegenda del Drac Xenon
Nacionalitat: japonesa

Director: Akira Toriyana
Producció: Anime Video/Manga film
Durada: 50 minuts

A QUI ES POT ADREÇAR

Cicle superior de primària i secundària obligatòria

SINOPSI ARGUMENTAL

Hi ha una bella llegenda transmesa de generació en generació, des que el món és món, que parla de set boles de drac repartides per la superfície de la Terra. Molta gent ha mirat de trobar-les perquè diuen que aquell o aquella que, amb valor i força de voluntat, aconsegueixi de reunir-les, obtindrà un poder incalculable. Ja que, un cop aplegades, les set boles de drac permeten invocar el Drac Xenon, el qual desperta d'un somni mil·lenari i concedeix qualsevol desig abans de desaparèixer en els llimbs, deixant novament les boles màgiques esparses pels quatre racons de món.

TEMA PRINCIPAL I POSSIBLES SUBTEMES QUE PLANTEJA LA PEL·LÍCULA

Els episodis de Bola de Drac es basen, com la majoria dels dibuixos animats japonesos, en la cultura sionista que proclama la consecució de la felicitat absoluta, mitjançant la demostració de la força i de la superació personal. Per aconseguir vèncer els obstacles cal utilitzar estratègies basades en la concentració i en el domini de les arts marcial. El sintoisme exigeix que la persona estigui sempre a l'alçada de les circumstàncies, la qual cosa suposa una tensió contínua per aconseguir el domini personal.

Per tant, podríem dir que el tema principal d'aquest episodi és la lluita per la superació personal, mitjançant l'ús de la força i del sacrifici. Altres temes que ens suggereix l'episodi, molt lligats amb el principal, és el coneixement de l'estètica del manga, on es barregen elements de la cultura clàssica japonesa (tècniques marcial de lluita) amb elements de la cultura actual (ús de la tecnologia punta: ordinadors, avions supersònics, motos...

Veiem que també tracta un dels temes constants en els relats de ficció: la lluita entre el bé i el mal, la innocència i la puresa contra la malignitat.

Val la pena aturar-se en els valors que es desprenen del relat com per exemple l'anàlisi del tipus de conflictes que es donen i com s'acostumen a resoldre, així com les connotacions masculines del tractament de la dona, la relació entre persones, l'abús de poder per la repressió amb les armes, etc.

OBJECTIUS FORMATIUS

- Conèixer aspectes de la cultura japonesa i de la seva religió.
 - Tractar com es plantegen els conflictes en els relats televisius i quina resolució se'ls acostuma a donar. Contrastar-ho amb la vida real.
 - Descobrir l'estructura dels relats d'aventures i dels contes tradicionals i comparar-los amb la sèrie.
 - Descobrir les formes d'expressió de la violència. Analitzar els plans, els punts de vista, la il·luminació, els moviments de càmera i els efectes especials. Analitzar els sons i el llenguatge utilitzat.
 - Observar els elements plàstics d'un còmic manga.
 - Parlar de la violència i diferenciar-ne diferents tipus (violència verbal i no verbal).
 - Analitzar els elements violents que podem trobar en un conte tradicional o en una llegenda.
-

- Observar el llenguatge violent de l'episodi.
- Observar i descriure conductes violentes en la vida real.
- Treballar l'estructura de les llegendes clàssiques i relacionar-ho amb l'estructura narrativa de l'episodi.
- Observar els elements màgics en una narració literària i en l'episodi que hem vist.

CONTINGUTS QUE ES PODEN TREBALLAR

- Podem relacionar amb l'àrea de llengua tots els continguts que fan referència al coneixement dels orígens de les llegendes i dels contes tradicionals, com també el descobriment de les constants estructurals d'aquests gèneres. Convindria fer les distincions oportunes entre personatges i temes de les llegendes i els dels contes.
- Els debats entorn al tema de la violència potenciaran també l'expressió oral dels alumnes.
- El coneixement de la cultura japonesa i de tots els continguts relacionats amb la resolució de conflictes, l'abús de poder o la discriminació social i sexual, pot relacionar-se fàcilment amb els temes que habitualment tractem a l'àrea de Ciències Socials.

ACTIVITATS I METODOLOGIA

Els coneixements previs

Donat que proposem treballar sobre una sèrie prou coneguda, fóra bo que, abans de veure la pel·lícula féssim una exploració inicial de quins són els seus coneixements sobre aquesta sèrie. Què sabem de Bola de Drac? Qui són els seus protagonistes? Hem vist tots els capítols? Ens agrada aquesta sèrie? Per què?

Les llegendes

Bola de Drac parteix de la llegenda del Drac Xenon. Podem proposar la lectura d'altres llegendes on intervingui també un Drac o qualsevol animal fantàstic. Parlem de la figura del Drac en altres cultures. Podem aprofitar per parlar de les llegendes en general, de les seves característiques, dels seus orígens, del tractament que fan dels personatges i de la lluita entre el bé i el mal.

La violència

La sèrie Bola de Drac és considerada per molts experts una sèrie d'extrema violència, que podem constatar analitzant en detall algunes seqüències. Precisament aquesta circumstància pot ser un bon motiu per obrir, a classe, un debat sobre la violència. Què és per a nosaltres la violència? Quin tipus de violència coneixem? Assenyalem diferents tipus de violència que es donen a la pel·lícula: violència verbal, no-verbal, física, actituds passives i de conformitat davant la violència, etc. Aprofitem també per parlar de les formes assertives de resoldre conflictes.

- Observem que, en la pel·lícula, cada vegada que en Songoku estableix una nova relació, el primer contacte passa per la violència. Per què? Es tracta de mesurar les forces cadascú abans de ser amics? Observem, per exemple, la seqüència que explica la primera trobada de Songoku amb el príncep Yansé i fem una descripció dels actes violents que s'hi mostren. Pensem després com podria haver estat aquesta primera trobada sense violència.
- En la primera seqüència es planteja un conflicte: la relació entre el poder i el poble. Com és aquesta relació? Quants actes violents podem trobar-hi?
- Si treballem a fons aquest tema proposem l'estudi en detall d'alguns dels seus elements:

El llenguatge violent, discriminatori i denigrant. Dividim la classe en 4 o 5 grups de manera que cada un s'encarregui d'analitzar una seqüència diferent i d'extreure'n tot el vocabulari i les expressions que denotin violència.

L'expressió audiovisual de la violència. Per aconseguir uns efectes concrets, s'utilitzen uns determinats plans (plans de detall de punys tancats o d'armes, plans picats per «esclafar» personatges i contrapicats per donar-los poder). Aprofitem per treballar la planificació. Els alumnes portaran còmics manga a classe, estudiarem i classificarem els plans, en dibuixarem d'altres, etc.

Els efectes sonors s'utilitzen també per cridar l'atenció de l'espectador. Observem en una seqüència quins són els que s'utilitzen i relacionem aquests sons amb l'ús de les onomatopeies en els còmics. Si proposem eliminar, per uns moments, el so d'una seqüència i contemplar-la sense so, veiem què varia, quina sensació tenim, etc.

Finalment farem observar que en alguns moments, per allargar la durada de la lluita, per aconseguir una distensió del temps i donar la impressió del patiment dels combatents, s'utilitza l'efecte del ralentit d'imatges. Com podríem obtenir aquest mateix efecte si ho descrivíssim en paraules?

Fitxa d'anàlisi

* Què passa

Proposem repartir el contingut de la pel·lícula en cinc o sis blocs temàtics que resumeixin els moments principals. Dividirem la classe en els mateixos grups de manera que cada grup faci un dibuix que resumeixi l'acció. Podem fer-lo en acetats i projectar el conjunt amb el retroprojector. Durant la projecció hi haurà un narrador.

* A qui passa

Establirem una relació de personatges principals i secundaris. Veurem que cada personatge apareix molt marcat per unes característiques. Intentem descobrir-les i després les explicarem per escrit, com si es tractés del carnet d'identitat:

- Nom:
- On viu?:
- A què es dedica?:
- Com es comporta?:
- Quins són els seus objectius?:
- Quin consell li donaries?:

* A on passa

Els escenaris on transcorre l'acció tenen una gran importància. Observem les diferències entre espais oberts i espais tancats, o bé entre els espais que corresponen al mal (palau del rei) i els que corresponen al bé (l'illa on viu el Follet Tortuga).

També podem parlar de la presència d'espais naturals i com es mostren. Es tracta d'una natura idíl·lica o bé és amenaçant?

* Com passa

Observem, per exemple, quina importància tenen els objectes màgics en aquest relat: Veiem:

- Les boles de drac. Per a què serveixen? Qui les vol? Cada personatge té interessos diferents per aconseguir-les.

El núvol Kinton. Per a què serveix? Qui el pot utilitzar?

El bastó de Songoku. Com l'utilitza? Quines propietats té?

Relacions que es poden establir

Podem relacionar el contingut d'aquest episodi amb valors educatius com, per exemple, les formes assertives de resoldre els conflictes. Temes com la necessitat de ser solidaris amb el patiment dels altres o valors com l'amistat també poden ser tractats. Caldrà analitzar amb els alumnes fins a quin punt la mostra constant d'actes violents a la televisió ens fa insensibles, comparant les imatges que mostren actes violents reals i les que apareixen en els programes de ficció.

Aurora Maquinay